

Ящолт А.Р., к.н.т., доцент кафедри КЕЕМІГ
Цимбалюк В.А., студентка групи ЕКО-10
Вінницького національного технічного університету(ВНТУ)

НОВА МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРАХУНКУ ПОДАТКУ ЗА СКИДИ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН У ВОДНІ ОБ'ЄКТИ

Останнім часом багато суперечливих питань викликає нарахування збитків за самовільне водокористування, оскільки згідно «Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів», прийнятої 25.08.2009 року, у формулі з'явилась цифра 100, яка передбачає збільшення розмірів обрахованої шкоди у сотню разів. Така міра покарання сувора, але як іншими шляхами зберегти багатства нашої природи? Адже самі ж підприємства, нехтуючи законодавчими нормами, швидше сплачували невеликі раніше збитки, аніж займались оформленням відповідних дозвільних документів.

Згідно п. 9 ст. 44 та ст. 49 Водного кодексу України водокористувачі зобов'язані здійснювати спеціальне водокористування (забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв) лише за наявності дозволу. Дозвіл на спеціальне водокористування видається Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища у разі використання води водних об'єктів загальнодержавного значення. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 827 від 12.12.1994 року «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення» та постанови № 747 від 16.08.2005 року підземні води віднесені до корисних копалин загальнодержавного значення.

Отже, підсумовуючи: при здійсненні спеціального водокористування та користування надрами для видобування прісних підземних вод із артезіанських свердловин та каптажних криниць, водокористувачі зобов'язані отримати дозвіл на спеціальне водокористування, спеціальний дозвіл на користування ділянкою надр і ліцензію на централізоване водопостачання (у разі здійснення такого).

Аналіз основних переваг та недоліків існуючої системи

Спеціальне водокористування - це забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води та скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, включаючи забір води та скидання забруднюючих речовин із зворотними водами із застосуванням каналів.

Спеціальне водокористування здійснюється на підставі дозволу. Дозвіл на спецводокористування видається місцевими органами Мінприроди за погодженням із органами водного господарства (при заборі поверхневих вод) та (або) геологічною службою (при заборі підземних вод).

В залежності від кількості джерел водопостачання (свердловин), наявності точок скиду та місця розташування об'єкту, послуги спеціалізованої організації з розробки необхідних документів вартують близько 20 тис. грн. на один об'єкт.

По завершенні терміну дії дозволу (як правило 3 – 5 років) та незмінності основних показників водокористування він може бути продовжений, при цьому пов'язані з цим витрати не перевищують 3 - 5 тис. грн.

Одержання чи продовження дозволу на спецводокористування у разі використання підземних вод здійснюється за погодженням із органами державної геологічної служби, які можуть вимагати представити при цьому спеціальний дозвіл на користування надрами для видобування прісних підземних вод.

Порядок погодження та видачі дозволів на спеціальне водокористування затверджується Постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року №321.

Водокористувачам потрібен (залежно від області перелік може відрізнятися) перелік наступних документів представлених на схемі (рис.1)

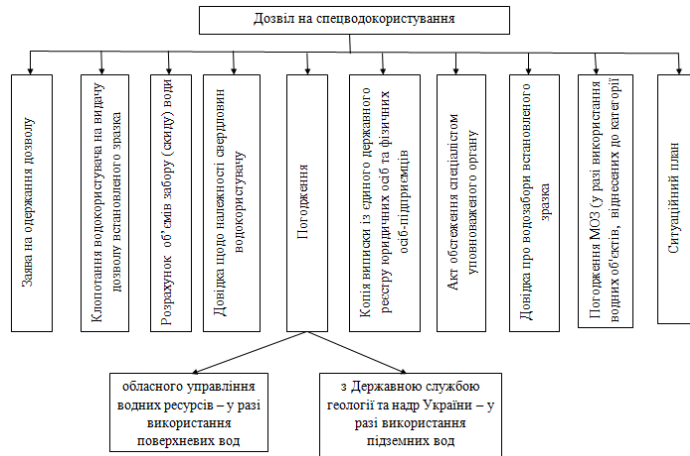

Рисунок 1 – Дозвіл на спецводокористування

Документи із наведеної схеми розробляються на підприємстві або можуть бути замовлені на розробку у відповідній компанії. Після розроблення вони будуть передані заявникові для затвердження. Розробка вказаних документів займає близько місяця, отримання необхідних погоджень займає приблизно два місяці, розробка і погодження ГДС займає приблизно два місяці.

Проаналізувавши дану методологію, можна зробити висновок про деякі її недоліки, а саме – тривалий час отримання дозволу та значні грошові витрати.

Удосконалення існуючої методології розрахунку податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти

Пропонується удосконалення існуючої методології розрахунку податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, що дозволить усунути вище зазначені недоліки.

Спочатку необхідно формалізувати поставлену задачу.

Дозвіл на спецводокористування включає в себе 3 складові:

1. Екоподаток (2ТП-водгосп), який враховує об'єми використання води (з річки або водойми) або вартість свердловини
2. Очисні споруди
3. ГДС

Отже, підсумовуючи наявні складові, можна навести наступну формулу для розрахунку вартості дозволу на спецводокористування. Вона матиме такий вигляд:

$$D = Q_{(S)} + O_{ch} + GDS$$

де $Q_{(S)}$ – об'єм використаної води (вартість свердловини)

O_{ch} – очисні споруди

GDS – ГДС (гранично допустимий скид)

На сьогодні діють ставки базових нормативів плати за скиди забруднювальних речовин у поверхневі, територіальні і внутрішні морські води та у підземні горизонти.

За понадлімітні скиди забруднювальних речовин встановлюється підвищений розмір плати на підставі базових нормативів плати, коефіцієнтів, що враховують територіальні екологічні особливості, і коефіцієнтів кратності плати за понадлімітні скиди забруднювальних речовин.

Основні рекомендації:

1. Рационально зменшити суми витрат (зокрема, за свердловини)
2. Зменшити суму коштів за ГДС, а також розбити її виплату на кілька внесків

Отже, стоїть завдання покращити механізм еколого-економічного регулювання таким чином, щоб підприємці самі прагнули покращувати екологію, а не просто платити штрафи.